

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a esse de 2 ori: Mercuria si Sambeta, F6icia una data pe septimana, — Pretiulu: pe 1 anu 10 . v. a. Pentru tieri esterne 15 . sun. pe unu anu séu 45 doidieleri, or 3 galbini si 3 doidieleri mon. sunatoriá. Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie ad. de 10 vorbe mari séu mici inserate se ceru 8 cr. Tacs'a timbrala e 30 cr. de fiacare publicare. Fara depunerea acestui pretiu inainte nu se voru mai primi publicari

Nr. 23.

Braslovu, 19. Martiu 1862.

Anulu XXV.

Dela 1-a Aprilie se deschide noua prenumeratiune la

Gazet'a Transsilvaniei

si F6icia

pentru *Minte, Inima si Literatura*

cu pretiulu corespundietoriu insemnatu mai susu. Se afla esemplare inca si dela 15. Fauru inc6oce pentru doritori; dar — dela 1-a Aprilie nu vom mai sc6ote de supt teascu decatu esemplare cate sunt prenumerate, si cei tardiu sositi se voru lipsi de numerii mai nainte esiti.

EDITORULU si REDACTORULU,
séu RFDACTIUNEA.

MONARCHIA AUSTRIACA.

Vien'a, 20. Martiu 1862. Dupa ce de un timpu inc6oce am luatu initiativ'a in afacerile n6ostre ierarchice, si amesuratu convingerei mele am nisuitu a face t6ote pasiurile cuviint6ose in ac6osta privintia, me simtiu datoriu in legatura cu cele analizate in articolulu meu din 1-a Jan. a. c. a mai face urmat6orele impartasiri despre cele, ce au decursu si s'au indeplinitu in caus'a ac6osta, cu atatu mai vertosu, cu catu sum convinsu, cumca fiacare Romanu ortodocsu simte o mare multumire morala intielegundu starea lucrurilor din trecutulu celu mai de apr6ope faciá cu afacerile n6ostre bisericesci.

Spre inaintarea acestei cause am aflu de scopu a convocá pe 21. Jan. a. c. la o adunare pre cei mai destinsi barbati din diecesele Aradului, Timisiorii si Versietiuului. Toti acesti barbati, demni de t6ota stim'a, in frunte cu Illustriitatea sa d. episcopu aradanu Procopiu Ivackovits, dupa intielegerea urmata, fara vreo bagare de séma unanimu s'au inoitu si declaratú pentru despartirea administrativa besericesca de catra ierarchi'a cea serbésca, statorindu: ca

1. Nici o comuna romana, prin urmare nici unu Romanu se nu iee parte la alegerile pentru congresulu serbescu, deci firesce cu atatu mai puçinu la alegerea metropolitulu serbescu;

2. Se se substérna o petitiune la in. tronú prin o deputatiune generala, care va mediuloci reinvierea vechiei n6ostre metropolii si spre acestu scopu concederea teneri unu congresu besericescu, compusu din cleri si mireni;

3. Congresulu se aléga din sinulu seu o comisiune, carea luandu intielegere cu comisiunea delegata de congresulu serbescu, va starui se inlesnésca lucrurile pregit6orie spre infintiarea despartirei n6ostre administrative ierarchice, intielegundu-se de sine, ca legatur'a dogmatica remane neclatita in eternitate; eara

4. Deputatiunea generala constat6oria din reprezentantii toturoru Romaniloru orthodoxi din imperiulu austriacu se se conduca de Escelenti'a sa episcopulu Barone de Siaguna, si subscrisulu e insarcinatu pe lenga comunicarea celoru otarite a provocá pre Escelenti'a S'a, se se puna in fruntea deputatiunei.

Cu ac6osta se incheia adunarea d'antaia.

In urmarea acestei onorofice insarcinari n'am pregetatu a'mi implini chiamarea, impartasindu Escelentiei Sale otaririle n6ostre si provocundu-lu totudeodata la primirea acestei formose misiuni.

Dupace dara Escelenti'a S'a d. episcopu Siaguna se inoi a luá asupra sa ac6osta sarcina, am aflu de lipsa a conchiemá pe 10. Fauru a. c. a doua adunare, la care venira eara reprezentantii diecesei aradane, si cei banatieni din t6ote clasele poporulu, precum: inteligenti, negutiatori, meseriesi si tierani, si anume cesti din urma fura reprezentati si prin doi bravi tierani din com. St.-Miclosiulu mare.

In ac6osta adunare numer6osa referindu cele amintite despre conducerea deputatiunei, s'a luatu la desbatere cum se urmeze alegerile deputatiloru; ca-ci dupa cum se scie fratii din diecesele Ardealulu si Aradulu avendu episcopi romani si alegu reprezentantii sei prin Soboru, la care se participa si clerulu si mireni. Diecesele Timisiorii si a Versietiuulu inse, adica Banatienii orthodoxi, in lipsa de episcopi romani, nefindu in acea placuta pusetiune de a si puté alege ablegatii sei prin soboru, eara de altucumu f6orte bine sciinduse, ca reesirea unei cause atatu de importante nu p6ote fi resultatulu numai a unei deputatiuni ocasionali, s'a mai propusu, cá pe catu va iértá angustatimea timpulu, se se provoce t6ote comunitatile romane orthodoxe din Banatu, la alegerea unu séu doi reprezentanti generali, insarcinati de a starui neinctetu pana la reesirea acestei cause; dara fara de acestia se se mai aléga si ablegatii locali din comunitatile cele mai insemnate, spre a insoçi deputatiunea generala la substernerea petitiunei generale.

Intru acestu chipu adunarea intarindu cele inehiété in datulu de 21. Jan. a. c. a mai otaritu: ca

1-o comunitatile romane orthodoxe din Banatu voru alege unulu séu doi reprezentanti generali, insarcinandu-i, ca neintreruptu si in t6ote casurile se se santiésca increderei puse in tr'ensii, si i va provedé cu credintionali;

2-o comunitatile cele mai insemnate potu alege si ablegatii locali, cu scopu de a luá parte la substernerea petitiunei generali si i va provedé earasi cu credintionali; in fine

3-o adunarea insufletita pentru caus'a ac6ost'a a aflu de bine, cá membrii deputatiunei se grabésca cu plecarea catra Vien'a, si a otaritu prin urmare cá toti membrii deputatiunei se sosésca pe séra de 8. Martiu c. n. in Vien'a.

Pe catu impregiurarile iertara otaririle adunariloru, s'au si adusu in cunoscinti'a celoru mai multe comunitati, dupa cum ac6ost'a luminatu adeveréza nenumeratele credintionali, prin cari se impune mie si fratelui meu Antoniu placut'a insarcinare de reprezentanti generali ai Romaniloru orthodoxi din Banatu. De altucumu s'au mai ales si ablegatii locali, adeca din Lugosiu doi, din Siasca 1, si din Biseric'a alba earasi 1, inse onoratulu deputatu alu Bisericei albe bolnavinduse n'a pututu luá parté la substernerea petitiunei, precum nici deputatulu Beiusiulu nici alu Urbei mari, alesi prin soborulu Diecesei aradane.

Deputatiunea constat6oria din 16 membri, si anume: din 4 ardeleni, 2 unguneni, 4 bucovineni si 6 banatieni au si adiunsu pe diua defipta, dar' lipsindu Mai. S'a c. r. apostolica din Vien'a, deputatiunile intrunite au aflu de scopu a substernere petitiunea Serenitateri Sale archiducelului Rainer.

In urm'a acestei decideri intrég'a deputatiune condusa de Escelenti'a Sa episcopulu Siaguna, in audiinti'a din 15. ale curgatórei depunendu ou umilintia atins'a petitiune in manile Serenitatei Sale, l'a rogatu préumilitu, cá Inalti'a Sa se se indure a o substerne Maiestatei Sale, prébunului nostru monarchu, si se o sprijonésca cu inalt'a sa binevointia. Serenitatea sa archiducele cu nascut'a sa gratia a incredintiatu deputatiunea despre inalt'a sa consideratiune promitendu, ca ne va innaintá drépt'a nóstra causa.

Dupa acesta mergundu toti deputatii in corpore si la Escelenti'a Sa d. canc. ung., contele de Forgács, precumu si la Escelentiile Sale Domnii ministrii, contele Nádasdy, Schmerling si Lasser, au aflat petotindini cea mai caldúrsa intimpinare.

Petitiunea asternuta la inaltulu troncu cuprinde in sine préumilit'a rogare pentru reinvierea vechei nóstre Metropoli si concederea unui congresu besericescu, constatatoriu din 40 de feéie besericesci si 60 mirenesci; densa cá unu actu de pré mare insemnatate se va publicá la timpulu seu din cuventu in cuventu. (Vedi Fóiea v.).

Fiindu ca venirea Mai. Sale c. r. apostolice inca nu se scie de securu, membrii deputatiunei s'au unitu intr'aceea, cá numai parintii Episcopi, D. Eudociu Hurmuzachi si subscri-sulu se remana in Vien'a spre a asteptá sosirea Mai. Sale si spre a face cuviintiósele pasiuri ulterióre.

Eata dara rezultatulu ambeloru adunari. — Eata si pasii facuti pana acum in caus'a autonomiei nóstre ierarchice.

Cu ocaziunea acésta nu potu se nu esprimu viu'a mea multiamire pentru comun'a incredere, ce mi s'a datu asecurandu. ca nimicu m'a face mai ferice, decatu placut'a ocaziune, de a implini cá Romanu datorinti'a-mi de Romanu.

Dumnedieu cu noi si cu sant'a nóstra causa! Andreiu de Mocioni.

Telegramu tristu. Urbea mare. Escelenti'a S'a D. Episcopu B. Vasiliu Erdeli a repausatu in 27. c. la 6 óre sér'a, si a lasatu dupa sine frumóse fundatiuni. Fiai tieren'a usióra!

TRANSILVANIA. Brasiovu, 31. Martiu. (Feliurite.) In timpu atatu de placutu si manosu, cum avemu de vro 2 septemani incóce, nu e mirare, ca lumea incepe a fi mai sgotósa, mai plina de sperantia si mai curiósa a sci totu astadi, ce va se se intemple mane. Iei audi seiri chiaru din Rom'a, ca solulu franésu Lavalete, in urmá unei afere neplacute cu cardinalulu Antonelli s'ar fi rechiamatu prin Telegramu din Rom'a, ar fi ajunsu la Marsilia si in locui nu s'ar mai tramite altulu, ad. ca comunicatiunea diplomatica a Franéi cu Rom'a ar fi pe finite, si caus'a romana se apropia de crisa; colea cetesci minuni séu minciuni, ca valachii ar fi datu printr'o deputatiune o adresa lui Garibaldi despre starea loru cea precaria fácia cu magiarii si acesta le ar fi respunsu, ca elu scie, ca ungorii ei nedreptatescu, ei elu nu va suferi, cá unu poporu se sclavésca pe altulu, ci cu totii se sdrobésca tirani'a. Unde? cine? ce? cumu? candu? Deacea ómenii rídu si si batu jocu de scornituri cá acéstea planuite spre a sterni prepeze asupra romanilor, cá cum ei ar fi de cei, ce dau cu bard'a in luna.

Si déca Garibaldi ar si numi pe romani in alta scrisóre catra ei „fi maranimosi ai Romii“, nu a disu alt'a, decatu ceea ce si e romanulu, ca elu se lupta pentru dreptate, si nu pentru a sclavi pe nimene. Depesi'a din Ragusa 27/3, ca insurgentii Erégovinei au batutu pe turci si 500 Basibosuci s'au datu prinsu si s'au straportatu la Cetinie, esirea deputatiloru poloni si boemi din cas'a sen. imp., candu se luá inainte pertractarea causei financiarie, o multime de procese de presa in Vien'a publicate cu condemnaré, si faim'a din Londr'a, ca in Berlinu s'ar fi escatu lupte baricadali, ear' in Rusi'a programele nobilimei esite la lumina pentru adeverat'a libertate, pentru tóte plasele de poporu, si murdari'a celoru, ce se sclavescu de interesu privatu si nu sciu de maranimitate spre a cladi o fericire pentru tíera si natiune cu emanciparea perfecta a tieraniloru, tóte acestea ocupa mintile cetitoriloru si a. m.

RUSIA. (Caus'a desrobirei tieraniloru.) Cu nemic'a in mai puéina decatu la noi, ba chiaru si in mai mare confusiune ee afla starea interna a Rusiei, decatu s'ar' poté crede a fi posibila ea intr'unu statu eladitu pe absolutismu atatu de inechitu. Mesurile indiumetatite nu s'au aratatu nici o data incununate cu rezultatulu doritu, cu multumirea poporului intregu, dovada e Austri'a, Ungari'a, Poloni'a si acum si Rusi'a. Acésta o potu vedé si fratii nostri de preste Carpati si acumu mai deaprópe chiaru din esemplulu Rusiei, care cu tóte, ca inca totu nu e statu constitutionalu, totusi aflá de conditiune neaparata a sustarii si intaririi statului seu, cá se lege si pe cele 22 milióne de iobagi si clacasi de amórea catra proprietatea de pamentu si cu ea de amórea patriei si de favórea legiloru, a scutintiei loru, ad. se incorda de a face proprietari pe tiereni macaru pe unu petecu de pamentu, a carui aপরare se i atraga apoi la orice viptime si pentru aপরare statului. — Candu Rusi'a decretá prin intielegere cu

comitetele boieresci emanciparea tieraniloru, se aflá silita totu de boieri a lua mesuri diumetatite, cá se se faca cu incetulu in 10 ani, se se desdaune proprietatea de pamentu data de boieri in proprietatea tieranului parte cu bani, parte cu lucru din partea tieranului. Tieranii astépta, cá se li se lase totu pamentulu, celu avea in mana, si desdaunarea se nu se lase tóta pe gutulu loru, ca destulu au platitu ei cu sudóre de mosi si stramosi acea mosiutia. Boierii nu se invoira, ci pretindea, cá in doi ani se fia desdaunati dupa invoieli speciali intre boieri si clacasi, pentruca si boierii rusi pretindea, cá si cei din Romani'a, ca statulu cu totu absolutismulu lui nu are dreptu a se amesteca in dreptulu de a dispune, cum se se desdaune si cum se se invoiésca boierii cu tieranii, intocma dicu, asia cum pretindu si boierii din Romani'a. Inse se vedemu, unde au ajunsu si unde potú se ajunga boierii rusi, cu aceste scremete mamonesci, cá se traga esemplu si altii la urgenti'a si importatóri'a influintia a obiectului acestuia, ce sta pe pragulu usii Palatului camerei Romaniei: Spiritulu de libera dispusetiune cu proprietatea s'a neaternata de nime, e dreptu spiritulu, care insufletiesce pe cum pe boieriu asia si pe tieranu, e spiritulu conservarei, nutririi, crescerei famililoru, care compunu poterea si garanti'a sustarei statului si a fericirii lui; si pentruca numai favórea legeri, pe lenga acestu interesu de proprietate pótedá impulsu poporului spre a apera cu potere materiala si fisica, cu bani si cu braciulu venjosu sustarea acestui statu, suptu alu carui scutu 'se bucura de favórea legeri, de scutirea persónei si mai multu de a proprietatei loru: asia nu va reesi neci unu statu la consolidare interna, de care e legata si cea esterna, pana candu nu 'si va regula elu referintiele proprietaresci fácia cu clacasi pe o base permanenta si generala pentru toti toema precumu si sarcinele statului dupa o drépta mesura a proprietatei séu a venituriloru fiacaruia. Rusi'a a facutu prob'a boieresca; inse acumu poporulu nu vrea a primi contractele speciali de desdammare in bani séu in lucru (obrocu); abia vr'o 800 familii se ademenira a pasi la astfeliu de contracte. Poporulu si celu rusu inca are simtiuri de libertate si patriotismu; elu striga acumu petotindenea: „Nu ne trebuie astfeliu de proprietate si libertate, care ne stórcé acumu prin contracte si bani si sudóre, pamentulu celu avemu a mana, si pe carele l'am ingresiat cu sclavi'a si sudórea nóstra, acela e proprietatea nóstra fara neci o despagubire.“ — Boierimea confugi la ajutoriu din partea statului, care se silésca pe poporu la implinirea contractelor, inse gubernulu vede unu periculu amenintatoriu paceri atatu inviduale catu si a statului, candu s'ar lasa la asemeni mesuri. —

Fiori apuca si pe statu si pe boierime de urmarile de aici si ast'a are a si o multumi Rusi'a numai mesuriloru indiumetatite, luate dupa cum le vine mai bine aristocratiloru la socotéla. Acumu se convincu chiaru si dintre aristocrati multi, ca imperatulu ar face servitiu tierii si panslavismului, candu ar lasa la o parte interesele particulare si ar pronuncia o deplina libertate si o desrobire reala, cá asia atragundu cu acésta popórele slávice, se li se inlesnésca a'si lati simpatiele la popórele vecine. — Apoi diurnalele rusesci pe intrecute pledéza pentru sustinerea principiului nationalitatiloru si o dicu pe fácia, ca acesta e favorabilu pentru realizarea panslavismului, care inse numai prin introducere in Rusi'a de libertate, institutiuni se póte realiza; ba „Nordul“ din Brusela in Belgi'a „Diurnalulu“ luptatoriu pentru panslavismu, isi intinse programulu si mai departe; elu dice, ca asta idea a constitui Europa pe bazea principiului nationalitatiloru nu se mai póte retiené dela infintiare; Turci'a e tirana, Austria n'are cuventu se mai traiésca asia; Prusi'a se unésca Germani'a, Italia si castiga nedependintia, Portugali'a ajuta miscarea nationala, numai Spania se opune. Franéi'a si Rusi'a au interesu a se uni in cestiunea acésta, ca ambe sunt italiene (!) Franéi'a se unesce cu Itali'a prin Nizza, si Rusi'a prin Iliri'a (!) si prin Itali'a ambele acestea poteri, cá se conlucre la realizarea ideei nationalitatiloru celoru mari; Franéi'a se aiba suprematia la constituirea gintei latine apusene — ear' Rusi'a la panslavismu (imbraciosiendu si pe cei diu Turci'a si Austri'a si neluandu a fara neci pe romani necairi. Credu, ca asta o voru rusii si prin creaturele loru din Romani'a. (!) Apoi in Rom'a se voru uni beseric'a Rusiei cu cea romana si voru fi ambe beserici mari catolice. Spre scopulu acestu maninu voru face slavii in giurulu Serbiei o confederatiune, Greci'a va uni insulele ionice, Ungari'a va remané intre paratii sei. Astfeliu Rusi'a se va libera de tract. de Parisu din 1856, care i lega manile a lucra in orientu, si apoi gintea latina, germana si slava, tóte unite cu beseric'a Romei vor' fi complementulu principiului nationalitatiloru. Asia vorbesce diurna-

listic'a rusésca, fratiloru, si apoi? — Inse Rusi'a trebuie se emancipe starea sa sociala mai antaiu, apoi lesnei va si succede panslavismulu.

Ba ce e mai multu, ca Rusi'a póte atrage si popórelle vecine neslave la sine, déca ea va desrobi si va face din poporul tieranu proprietariu liberu de pamentu. Am auditu cu urechile mele in a. 1855 pe tieranii din Romani'a rogandu pe Ddiu, cá dóra va vini imperatulu Austriei sei desrobésca si pe ei, totu asia voru dice si despre alti vecini, déca ei voru propasi cu maranimitate la emanciparea si liberarea generósa a poporului; care a si inceputu a se croi. En se vedemu, cum se adreséza nobilimea dela Twer catra imperatulu pentru libertate, si boierii din Principate potu se o íee in seriósa consideratiune. (Va urma.)

ROMANI'A. Bucuresti, 22. Martiu n. Tocma in dilele acestea se luà la desbatere in camer'a legislativa cea mai importanta cestiune soçiala carea domina preste tóte celelalte si tiene pe ambele tieri intr'o acceptare fórté încordata, adica „cestiunea referintieloru clasei cultivatóre de pamentu catra proprietari“ séu „cestiunea urbariala“ precum se numesce aceeași in Ardealu si in Ungari'a cu terminulu imprumutatu diu timpii feudalismului. Unu transilvanu séu unu unгурénu isi va poté face óresicare idea despre studiulu intru carele adiunse acésta cestiune agraria in Principate numai déca va recugeta la dieta transilvana din a. 1847 si nici decumu la cea din 1848. Ve aduceti aminte de legea urbariala transilvana din Oct. a. 1847. Maioritatea de acum a camerei romanesce sémana in mai multe privintie cu maioritatea de atunci a dietei transilvane condusa de fratii baroni Samuilu si Ludovicu Jozsica; minoritatea inse de aici nu sémana intru nimic cu minoritatea dietei transilvane. Se ne luamu inse séma fórté bine, candu voimu se judecamu despre cestiunea agraria din Principatele romanesce, ca aceeași este de o natura preamultu diferitória de cea ungaro-transilvana. Se nu perdemu nici decum din vedere, ca in Tiér'a romanésca si in Moldov'a nu s'a sciutu de es. ce este aristocratia ereditara, maioratu, aviticitate, ca aici nu s'a socotitu nici odata corón'a de proprietaria a pamentului, (Grundeigenthümerin), nici nobilii seu vasalii numai de posesori (Besitzer), nici earasi tieranii sateni nenobili au fostu opriti prin lege de a'si poté cumpará proprietate ereditaria de pamentu, precum a fostu acésta in Transilvani'a scl.; prin urmare in Romani'a nici ca poté fi vorba de o emancipare a tieraniloru intru intielesulu barbarei legislatiuni feudale ungaro-transilvane din ainte de a. 1848, din cauza ca aici sclavi'a tieranilor cultivatori se desfiintiasé inea pe la anii 1740 prin urmare cu 120 si mai bine de ani inainte de acésta, decandu apoi tieraniloru li s'a recunoscutu nu numai dreptulu de libera migratione, introdusa in tierile tienetórie de corón'a Ungariei numai in urmarea revolutiunii tieranesce conduse de Hora, Clocasca si Crisianu pela 1783/4, ci si dreptulu de a'si poté castigá proprietate si mosia de orice natura. Eata deci pentru ce cestiunea urbariala din Romani'a este judecata atata de strimbu, reu si stangaci in o parte mare a preseii straine. Ce e dreptu inse, ca si aici puçini sunt, carii se o fia studiétu si se fia petrunsu in fiinti'a ei. Nu e de negatu, ca ceva feudalismu s'a verítu si in unii articuli ai „Regulamentului organicu“ alu tieriei; atata numai, ca ele pana acuma nu au fostu nicairi respicate, definite si formulate la intielesu.

In momentele de façia cerculéza mai multe proiepte privitórie la „revisiunea legii agrarie“ dupa cum cere si conventiunea de Parisu dela 1858.

Noi deocamdata recomandamu cititoriloru Gazetei disertatiunea Dlui deputatu Manuilu Constantinu Jepurénu (fostu ministru primariu in a. 1860/1), care dupa a nóstra opiniune arunca lumina relative mai multa de oatu multe altele preste acésta cestiune delicata. Dupa unele premise ea incepe cu partea

I. Despre drepturile proprietariloru asia:

„Facundu aceasta espunere, 'mi inchipuescu unu minutu ca am inaintea mea unu tribunalu, compusu nici de proprietari mai multu séu mai puçinu interesati in cestiune, nici de aparatorii oficioși ai omenirei apasate, ci nisce judecatori inaltiatii prin sciintia si prin cultur'a civilizatiei, la respectulu celu mai mare de dreptate si adevéru. Din esplicarea legéi si din desfasiurarea faptelor, vomu lamuri catu mai precisu, valórea principiului proprietatiei si dreptulu intrebuintari ei la noi. Cu buna séma, daca vomu deschide legele nóstre civile, vomu gasi despre proprietate o definitia identica cu aceea a toturor legislatiiloru moderne; si cu aceea legiure in mana, intielegu pe acelu proprietariu care'si dice, ca este singuru stapanu si stapanu absolutu pe proprietatea sa, si neavendu pe nimene

de conproprietari, nici de acumu inainte nu voiesce se impartésca proprietatea sa cu nimene. Nu'i indoiéla, ca conclusiá este fórté puternica, si improtivitorii proprietarilor, nesimtienduse destulu de tari óa se sfarime puterea acestei argumentatii, se încérca a le pune din contr'a inainte, ca locuitorii pe pamenturile posedate de ei astadi, pe puterea regulamentului, ar si avé constituita proprietate de Jure si de facto si ca proprietariloru titluti, nu li s'aru cuveni decatu o despagubire pentru desfiintierea Korveliei, muncéi de astadi, si această dupa esemplarile petrecute in alte staturi.

Aceste doué teorii, nu sunt numai contra-dicatórie între ele, dar sunt totuodata si opiniile extreme de o parte si de alt'a; si prin ecstremitatea lor, sunt cele mai logice si mai consecuente in conclusi'a lor, din punctulu de vedere in care sunt puse. In adevéru, daca proprietariulu este absolutu in dreptulu seu dupa intielesulu de mai susu; apoi, nimene astadi, nici abiaru statulu, nu iar' poté impune o mesura jignitóre dreptului seu absolutu de proprietaru; si chiaru sub nume de rezonu de statu, nu s'aru poté decatu face apelu la simtiulu seu de patriotismu sau de conversatia; déca din contra inse, locuitorii ar fi proprietari de pamentulu posedatu de ei, apoi, proprietarii n'aru avé decatu se priimésca cu recunostintia despagubirea ce li se propune din partea adversariloru lor.

Este o regula obstésca, ca ecstremurile gresiescu prin insusi esagerati'a principuriloru lor; se cautamu a ne patrunde acum de adevératulu adevéru, precum se dicea intr'unu timpu in Françi'a, si se petrecemu pe unu proprietariu in totu timpulu intrebuintari proprietatiei sale, din momentulu castigari ei. Voiu luá de exemplu titlulu celu mai puternicu alu unei proprietati, cumpararea prin mezatu*) dela instantiile supreme ale tieriei, cá se putemu mai cu tarie respinge tóte teoriile de pecate moscenite ce se redica din vreme in vreme. Asia: chiaru eu cu multe jertfe am cumparatu mosi'a Iepurenii, cá o mosia vechia a familiei si mi s'a datu unu actu in tóta forma, pe o proprietate de 4000 falci; intrebu dar', déca cu asemenea titlu mai potu avé pe cineva de conproprietaru? Cu buna séma ca nu, caci am devenitu proprietaru pe nici unu parmacu mai puçinu decatu 4000 falci!

De a sustiené o teoria contraria, ar fi o lovire in drepturile proprietatiei; si dara declaru de mai nainte, ca ori ce solutie trebuie se manutit dreptulu proprietatiei neatinsu; dara, odata ce mi s'au inmanatu de catra instanti'a tieriei actulu proprietatiei, am facutu si eu aceea ce ori care cumparatoru face, adca: au trebuitu se me ducu pana'n stapanirea proprietatiei cumparate si se me folosescu de ea. Se presupunem unu momentu ca cumparatorulu ar fi fostu unu strainu, unu locuitoru dintr'acele staturi, unde legile proprietatiei predominescu in tóta intinderea lor, fara cá ea se mai fia espusala resolvarea unor cestii de acestfelu. Strainulu ajungundu la mosie, intr'unu capetu alu ei a gasitu unu rainunatu locu, de care si vroi de'ndata se dispuie pentru semanaturu de pane alba; vechilulu mosiei inse'si declara neputinti'a, aretandu-i o intindere de locu imbrazdata, pe care au calificatu'o apoi de pamenturi ale cotunului*) cutare. Strainulu nostru ar fi statu puçinu pe ganduri. Mergundu apoi spre celalaltu capetu alu mosiei, ar fi gasitu in midioloculu padurei o intinsa poieana, cu unu satu pe ea. Cu buna séma nemultumirea lui ar fi fostu si mai mare, déca, aretandu dorinti'a a'i stramuta de acolo, s'ar fi vediutu earasi intimpinatu de vechilulu mosiei, ca dupa mai multe încercari ale proprietariului de mai inainte cá se'i stramute din padure la câmpu, inse, cu tóta strimtórea lor, ei sunt deprinsi la padure, si ca nu voru se'si lasé vetrele lor. In midioloculu mosiei apoi au gasitu unu altu satu. Strainulu nostru pre oare se'lu presupunemu inestratu cu tóte cunoscintiele de economiá rurala si de o buna administratie, ajungundu a casa, siaru fi intinsu chart'a pe masa, siaru fi cautatu se'si aduca aminte impresiile calatorie sale pe mosie; eata déca nu ne insielamu, cea antalu impresie care au trebuitu se i se infaçiosieze:

Mi s'a disu ca am cumparatu o proprietate de falci, si cu tóte acestea, me vedu opritu a intrebuinti'a acele locuri dupa cumu mi'aru cuveni mai bine; de alta parte am gasitu in padurea mea asediati o multime de ómeni cari'mi strica padurea si pe carii nu'i potu dá afara. Cu buna séma, ar fi adaugitu in gandulu seu, ca ómenii aicea in tiera n'au o idea adevérata de proprietate, candu la mine in tiéra, cumparandu o mosie, n'amu decatu a oserb'a regulele politienesce si de acolo apoi sunt proprietari absoluti. (Va urma.)

*) Licitatiune.

(** Satuletiu micu, de cateva odai.

ROMANIA. Bucuresti, 24/12. Martiu. (Cestiunea drumurilor ferate in Pomani'a.) O materia foarte bogata acesta, despre care ar merita a se scrie o carte intraga spre a destepta si lumina pe publicul celu numeros. Intr'aceea noi nu avem timp pota nici suntemu chiamati de a „luminá“ pe publicu in o cestiune de natur'a acesteia, fiare destulu a insciintia numai pe publiculu vecinu transilvanu, ca cestiunea drumurilor ferate exista si aici cá si in Transilvani'a intru tota fatal'a ei importantia.

„Fara drumuri ferate nu este unire.“ Se nu credeti ca cuvintele acestea se audu aici numai din gurile asia numitoru esaltati, ci ele coprinde in sine deplin'a convictiune a partitei moderate, care in camer'a legislativa e reprezentata prin centru, cum si a celei asia dise aristocratice reprezentate astadi prin drépt'a.

Intrebarile principale puse din tote punctele de vedere, nationalu, unionisticu, nationalu-economicu si comercialu, strategicu séu belicu sunt: Cate si care cali ferate se se asterna mai antaiu, si — a doua de unde capitaluri?

Ministeriulu Jepureanu - Ghica din a. 1860 proieptase si propusese camerei legislative patru linii de cale ferate si anume: 1. Lini'a dela riulu Balna, frontier'a Austriei de catra Orsiov'a pana la Dunare in dreptulu Cernavodei la frontier'a Turciei, trecundu pela Turnu-Saverinu, Craiova, Bucuresti si Slobozi'a pe o lungime cam de 235 mi stanjini. 2. Lini'a dela Slobozia pana la riulu siretului in Moldova trecundu prin Braila pe o lungime cam de 59 mii st. 3. Lini'a Crasn'a, frontiera Austriei de catra Brasiovu si pana la Giurgiu pe valea apei Buzeului, apoi pela Ploiesci si Bucuresti, taiandu tier'a in curmediusiu pe o distantia de 142 mii st. 4. Dela Buzeu pana la Focsiani trecundu prin Rimniculu-saratu spre a se impreuna mai tardiu cu lini'a Galitiei prin Moldova nainte.

Doua din acestea linii au fostu inca pe atunci combatute din mai multe parti; lini'a Orsiovei a fostu adoptata in tesi mai de toti; lini'a Giurgiu-Bucuresti-Ploiesci-Buzeu a fostu pusa la indoiela numai la punctulu intrarii ei in Transilvania prin pasulu Buzeu, pentru care se facusera studiile tehnice inca din dilele domniei lui Stirbei si se aflase, ca trecerea e cu potintia, ca inse ea cere spese foarte mari.

Camer'a tieriei romanesci nu decretá nici in a. 1860 nimicu in cestiunea calilor ferate.

Intr'aceea guvernulu Moldovei prin decretu domnescu din 16. Juniu 1861 dete Domnului Petru Mavrogeni, proprietariu mare din Moldova si principelui galicianu Leo Sapiha o concesiune provisoria pentru construirea unui drumu feratu pe valea Siretului dela Galati la frontier'a nordu-apuséna a Moldaviei (spre Bucovina), unde acesta se va impreuna cu drumurile ferate ale imperiului austriacu, avendu unu ramu pana la Jasi éra altulu pana la Ocna, (nu departe de pasulu Uitusu in Transilvani'a). Acestu proieptu se afla astadi depusu pe mas'a camerei legislative spre a se castiga concesiune definitiva; de care nici ca se mai indoiesce nimini. Proieptulu se dete deocamdata la o sectiune spre a'lu esamina si a reportá camerei. Totu in acestea momente ministeriulu actualu pregati unu proieptu de lege generala asupra drumurilor ferate publice, care voru fi a se cladi in Romani'a unita. Acelasi consta din 34 articuli si elu infintanduse va fi de o buna direptiune toturoru, carii voru cere concesiuni. Ministeriulu inse de acum nu prefige nici o linia, ceea ce totu va trebui se se faca odata, pentru ca diace in interesulu statului, cá se arate capitalistilor, cá ce linii voiesce elu a se cladi mai antaiu.

D. Mavrogeni, cá barbatu foarte activu, a sciutu se'si castige o societate de capitalisti straini, carii pe lenga o garantia de 60% s'au indatoratu a infintia susuatins'a linia. Pana acum sunt subscrise 30 milioéne franci; dupa castigarea concesiunii definitive se voru mai subscrie alte 60 milioéne. DD. Goudcheau si Herz representa aici pe societatea capitalistilor.

In aelasi timpu cetatea si districtulu Brasiovului, cum si camer'a comerciala de acolo ingrigiata, ca din caus'a aprigeloru resistintie si prigoniri esite mai vertosu dela Sibiiu va remané cu totulu lipsita de o comunicatiune prin cale ferata au tramisu pe D. G. Baritiu la Bucuresti cu scopu de a conlucra pentru catu mai curend'a infintiare a liniei Giurgiu-Bucuresti-Ploiesci (cu o ramura spre campina catra salinenele Telega ori Slanicu), Buzeu, Focsiani spre a se ramuri in Transilvania séu pela Buzeu, séu déca pe acolo greutatele sunt pre mari, dela Agiudu inainte pela Ocna si Poiana sarata prin Uitusu. Aici nimini nu se indoiesce despre necesi-

tatea infintiarrii acestei linii; ci capulu lucrului e capitalulu, carele se va gasi numai in strainatate. Inse guvernulu romanescu nu va lipsi a se ingrigi elu insusi pentru acést'a. Déca iocuitorii districtulu Barciei isi intemeieza dorinti'a infintiarrii acestei linii pe prosperarea comerziului loru cu piácele Romaniei si cu arteri'a principala de viétia, adica cu Danubiulu, apoi ei sunt totuodata de acea tare credintia, cumca in Romani'a unita concurgu alte interese nenumerate si neasemnatu mai greu cumpanitorie decatu ale Brasiovului, pentru cá natiunea, potestatea legislativa si guvernulu, din tote liniile de cali ferate, cate se voru tinde in cursulu timpuriloru preste teritoriulu acestui statu, se destine si se decrete mai nainte de oricare altele tragerea si infintiarea liniiloru indegitate mai susu; éara acést'a cu atatu mai vertosu, ca infintiarea loru pana la Focsiani, pana la Giurgiu, Galati (cum si pana la marea négra prin Moldov'a si Besarabi'a nainte nu depinde intru nimicu dela negociatiuni prelungite si invoieli adesea foarte anevoioése cu vreunulu din staturile vecine, pentruca aceleasi linii sunt curatu nationale, prin urmare grija tieriei se concentra numai intru a imbarbatá si atrage capitalurile ce- rute si ale garantá intieptiesce óresicare procente.

A preferi susuatinselu linii de cali ferate nu insémna nicidecum a negá necesitatea altor'a, precumu nici a tiené tier'a izolata si a nu cercá impreunarea ei, prin cali ferate, cu Europ'a apuséna si meridionala si cu tota lumea, ci insémna numai atata, ca incepetur'a se se faca de aci din tíera in deplina conformitate cu cerintintiele si trebuintiele aceleia; éara apoi indatace unu statu órecare din cele vecine se apropie catra mediunile Romaniei pela vreunu punctu séu pasu, carele convine acesteia, statulu romanescu se nu intardie a'si impreuná lini'a s'a cu ceea. Se luamu de esemplu casulu cu lini'a austro-galiciana. Aceeasi inainta aprodiinduse catra hotarele Moldaviei. Depinde cu totulu dela vointi'a potestatii legislative si acelei esecutive, cá indatace intreprindietorii ei isi descoperira dorinti'a de a o continuá pe vaile Siretului pana la Dunare, se li se si dea concesiunea receruta spre a'si poté ajunge scopulu loru.

Ci potestatii statului ei sta in voia a merge si mai departe, facundu aceea, ce s'a intemplat si in alte cateva staturi si chiaru aceea, ce s'a vediutu proieptatu in a. 1860 de cata ministeriulu de atunci alu tieriei romanesci. Aceeasi potestate are adica se prefiga si se prelimine dintr'odata atatea linii de cali ferate, cate va aflá de trebuintioése dupa impregiurarile in care se afla, dicundu si decretandui: Cutare linii de cali ferate si in cutare direptiune le voiescu, pentru atatea dau concesiuni preliminare, éara concesiuni definitive voi dá deocamdata numai pentru unele, pe care le si anumescu, cá pe unele ce voi, cá se se faca mai nainte de tote, din causa ca asia cere interesulu statului si ca tesaurulu publicu pentru atatea numai póte garanta in aceste timpuri óresicare interese de capitaluri.

In acestu modu se potu odichni din capulu ocului mai multe parti si tienuturi ale tieriei, ca in cele din urma nici ele nu voru remané lipsite de cali ferate.

Nru 326 jud. 1862.

EDICTU.

Dela magistratulu scaunului Orestia se face de obste cunoscutu, ca, dupa aratarea lui Carl Welthern, negutiatoriu privilegiatu in Orestia, despre curmarea solvirei pretensiuniloru de datorii, — s'a dechiaratu in conformitatea ordinatiunei in. ministeriu din 18. Maiu 1859 Nro 90, si din 15. Juniu 1859 Nro 108, procesur'a de impaciuire preste tota averea miscatória si nemiscatória a lui Carl Welthern, care se afla in tíera interna, cu esceptiune a granitiei militare; — si s'a denumitu spre administrarea averei si spre conducerea pertractarei de impaciuire notariulu supremu Carolu Levitzky cá comisariu judecatorescu, caruia i s'a datu cá comitetu provisoriu creditorulu F. A. Marcovinovics si negutiatoriu F. Josefu Leonhardt. Ateasta se face la toti creditorii cunoscutu cu aceea semnificare, cumca citatiunea spre pertractare de impaciuire insusi, precum si insinuarea pretensiuniloru mai cu séma se va publicá. Orestia in 10. Martiu 1862.

3—3

Magistratulu scaunului.

Cursurile la Bursa in 31. Martiu 1862 stá asia:

	Baz. asc.	óp. kp.
Галвині димперзешті	6	44
Азгевзргѣ	135	
Londonѣ	136	30
Димперзешті націоналѣ	83	65
Облигаціе металіче екл де 5 %	69	15
Акціи де банкѣлѣ	820	
„ кредитѣлѣ	196	20